

Καθυστερημένη, απειλητική για τη ζωή, αιμορραγία σε ασυμπτωματικό covid-19 ηλικιωμένο ασθενή μετά από ήλωση εγγύς μηριαίου: a lesson learnt

Μουσαφείρης Βασίλειος¹, Λιανού Ιωάννα¹, Αραχωβίτη Χριστίνα¹, Καλύβα Νεκταρία², Ντουραντώνης Δημήτριος^{1,2}
¹Γ.Ν.Π. «Άγιος Ανδρέας», ²ΠΓΝΠ «Παναγία η Βοήθεια»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι αιματολογικές επιπλοκές της νόσου covid-19, κυρίως η θρόμβωση, έχουν περιγράψει επαρκώς, ενώ η αιμορραγία ή το αιμάτωμα αναφέρονται πολύ λιγότερο στην βιβλιογραφία. Ασθενής 89 ετών, με ιστορικό κολπικής μαρμαρυγής υπό κουμαρινικά, αντιμετωπίστηκε χειρουργικά με ενδομυελική ήλωση εγγύς μηριαίου συνεπεία διατροχαντηρίου κατάγματος. Την τέταρτη μετεγχειρητική ημέρα, βγήκε θετικός σε τεστ τυπικού ελέγχου για Covid-19, ενώ την 6η μετεγχειρητική ημέρα παρουσίασε αιφνίδια επιδείνωση της κλινικής του εικόνας με υποδιπλασιασμό της αιμοσφαιρίνης του. Η συσχέτιση αιμορραγικών επιπλοκών της λοίμωξης covid-19 σε συνδυασμό με συγχρόνηση ρεμδεσιβίρης και ενοξαπαρίνης στο ορθοπεδικό τραύμα δεν έχει ακόμα αποσαφηνιστεί και θα μπορούσε να εξηγήσει την καθυστερημένη και αιφνίδια αιμοδυναμική αποσταθεροποίηση του ασθενούς μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έχοντας φτάσει στο τέλος της πανδημίας Covid-19 δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που η νόσος αυτή περιέπλεξε ορθοπαιδικές επεμβάσεις και προκάλεσε δυνητικά επικίνδυνες ακόμα και για τη ζωή των ασθενών μας επιπλοκές.

Η λοίμωξη covid-19 προκαλεί, όπως πολλές λοιμώξεις, επιπλοκές από διάφορα συστήματα του οργανισμού μας. Οι αιματολογικές επιπλοκές της νόσου, κυρίως η θρόμβωση, έχουν περιγράψει επαρκώς, ενώ η αιμορραγία ή το αιμάτωμα αναφέρονται πολύ λιγότερο στην βιβλιογραφία.

Σκοπός: Η παρουσίαση περιστατικού καθυστερημένης αιμορραγίας σε ασθενή με διατροχαντήριο κάταγμα μηριαίου, Covid 19 θετικό υπό αγωγή με ρεμδεσιβίρη και ενοξαπαρίνη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ο ασθενής υπεβλήθη άμεσα σε εκτεταμένο εργαστηριακό και απεικονιστικό έλεγχο.

Η γενική ούρων δεν ανέδειξε ερυθρά αιμοσφαίρια και ο γαστρική παροχέτευση δεν ανέδειξε αιμορραγία στο ανώτερο πεπτικό, ενώ δεν υπήρξαν επεισόδια μέλαινας. Η αξονική τομογραφία εγκέφαλου ήταν αρνητική για αιμάτωμα ή ενεργό αιμορραγία. Η αξονική αγγειογραφία, ωστόσο, ανέδειξε μεγάλο οπισθοπεριτοναϊκό αιμάτωμα εκτεινόμενο μέχρι τις κατώτερες πλευρές χωρίς ενεργό αιμορραγία (Εικόνες 2-4).

Ο ασθενής αντιμετωπίστηκε συντηρητικά, έλαβε συνολικά 4 μονάδες συμπυκνωμένων ερυθρών, παρέμεινε καθ' όλη τη διάρκεια της νοσηλείας του στην κλινική λοίμωξεων του νοσοκομείου μας απύρετος και χωρίς κανένα σύμπτωμα νόσου Covid 19.

Εξήλθε την 11^η μετεγχειρητική ημέρα περιπατητικός, σε καλή γενική κατάσταση.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η λοίμωξη covid-19 έχει συσχετιστεί με διάφορες επιπλοκές του αιμοποιητικού συστήματος.

Έχει βρεθεί ότι επηρεάζει όλες τις σειρές των κυττάρων (ουδετερόφιλα, λεμφοκύτταρα, ερυθρά αιμοσφαίρια, αιμοπετάλια, μονοκύτταρα, ηοσινόφιλα) προκαλώντας δυνητικά δευτερεύουσες επιλομώξεις, θρόμβωση και αιμορραγία.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, ότι η λοίμωξη covid-19 σχετίζεται κυρίως με καταστάσεις υπερπηκτικότητας προκαλώντας θρομβώσεις ή/και εμβολές στο φλεβικό και αρτηριακό δίκτυο, ενώ οι αναφορές για επεισόδια αιμορραγίας είναι σαφώς λιγότερες.

Η χρήση ρεμδεσιβίρης σχετίζεται με νεφρολογικές, κυρίως, επιπλοκές επηρεάζοντας σημαντικά την κάθαρση κρεατινίνης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συσχέτιση αιμορραγικών επιπλοκών της λοίμωξης covid-19 σε συνδυασμό με συγχρόνηση ρεμδεσιβίρης και ενοξαπαρίνης στο ορθοπαιδικό τραύμα δεν έχει ακόμα αποσαφηνιστεί και θα μπορούσε να εξηγήσει την καθυστερημένη και αιφνίδια αιμοδυναμική αποσταθεροποίηση του ασθενούς μας.

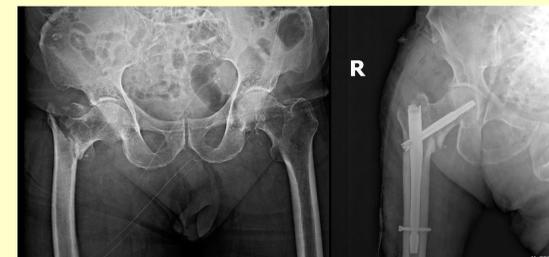
ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Ασθενής 89 ετών, με ιστορικό κολπικής μαρμαρυγής υπό κουμαρινικά, αντιμετωπίστηκε χειρουργικά με ενδομυελική ήλωση εγγύς μηριαίου συνεπεία διατροχαντηρίου κατάγματος (Εικόνα 1).

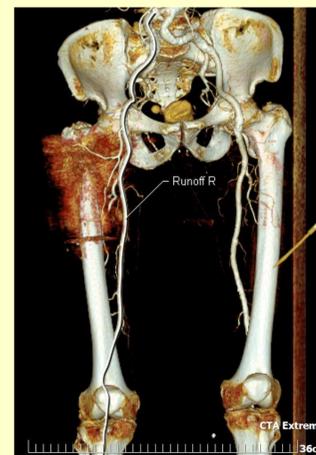
Τόσο διεγχειρητικά όσο και μετεγχειρητικά ο ασθενής ήταν αιμοδυναμικά σταθερός, δεν χρειάστηκε μετάγγιση και κινητοποιήθηκε άμεσα μετά το χειρουργείο.

Την τέταρτη μετεγχειρητική ημέρα, ενώ ήταν πλήρως ασυμπτωματικός και προγραμματιζόταν για εξιτήριο και συνέχιση της νοσηλείας του σε κέντρο αποκατάστασης, βγήκε θετικός σε τεστ τυπικού ελέγχου για Covid-19. Ο ασθενής απομονώθηκε στην κλινική λοιμώξεων και ετέθη, σε αντιπηκτική αγωγή με ενοξαπαρίνη (clexane 60 x 2) και ρεμδεσιβίρη (remdesivir) ενδοφλέβια.

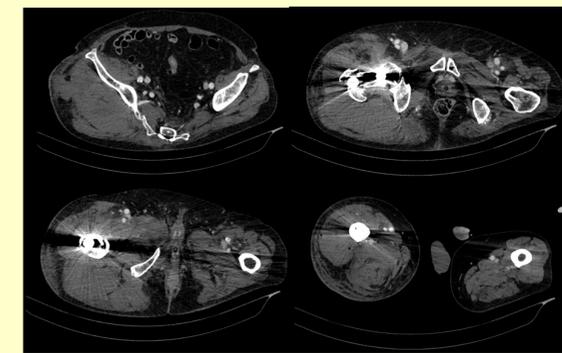
Την 6^η μετεγχειρητική ημέρα παρουσίασε αιφνίδια επιδείνωση της κλινικής του εικόνας με υποδιπλασιασμό της αιμοσφαιρίνης του.

Εικόνα 1. Διατροχαντήριο κάταγμα δεξιού ισχίου που αντιμετωπίστηκε με ήλωση γ-nail.

Εικόνα 2. CTA 3D reconstruction που αναδुकνείει αιμάτωμα δεξιού μηρού.

Εικόνα 3. Οπισθοπεριτοναϊκό αιμάτωμα κατά μήκος του δεξιού μηρού χωρίς ενεργό εξαγγείωση – transverse plane

Εικόνα 4. Οπισθοπεριτοναϊκό αιμάτωμα κατά μήκος του δεξιού μηρού χωρίς ενεργό εξαγγείωση – frontal and sagittal plane

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Li LQ, Huang T, Wang YQ, Wang ZP, Liang Y, Huang TB, Zhang HY, Sun W, Wang Y. COVID-19 patients' clinical characteristics, discharge rate, and fatality rate of meta-analysis. J Med Virol. 2020 Jun;92(6):577-583. doi: 10.1002/jmv.25757. Epub 2020 Mar 23. PMID: 32162702; PMCID: PMC7228329.
2. Henry BM, de Oliveira MHS, Benoit S, Plebani M, Lippi G. Hematologic, biochemical and immune biomarker abnormalities associated with severe illness and mortality in coronavirus disease 2019 (COVID-19): a meta-analysis. Clin Chem Lab Med. 2020 Jun 25;58(7):1021-1028. doi: 10.1515/cclm-2020-0369. PMID: 32286245.
3. Nannoni S, de Groot R, Bell S, Markus HS. Stroke in COVID-19: A systematic review and meta-analysis. Int J Stroke. 2021 Feb;16(2):137-149. doi: 10.1177/1747493020972922. Epub 2020 Nov 11. PMID: 33103610; PMCID: PMC7859578.
4. Suh YJ, Hong H, Ohana M, Bompard F, Revel MP, Valle C, Gervaise A, Poissy J, Susen S, Hékimian G, Artifoni M, Periard D, Contou D, Delaloye J, Sanchez B, Fang C, Garzillo G, Robbie H, Yoon SH. Pulmonary Embolism and Deep Vein Thrombosis in COVID-19: A Systematic Review and Meta-Analysis. Radiology. 2021 Feb;298(2):E70-E80. doi: 10.1148/radiol.2020203557. Epub 2020 Dec 15. PMID: 33320063; PMCID: PMC7745997.
5. Shah M, Colombo JP, Chandna S, Rana H. Life-Threatening Retroperitoneal Hematoma in a Patient with COVID-19. Case Rep Hematol. 2021 Nov 5;2021:8774010. doi: 10.1155/2021/8774010. PMID: 34745669; PMCID: PMC8570906

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Βασίλειος Μουσαφείρης
ΓΝΠ «Άγιος Ανδρέας»
Email: v.mousafeiris@hotmail.com